

Reģionu atlasē kritēriji

EJZF Regula (18. panta g) punkts) pieprasa, ka darbības programmā jāietver „saraksts ar kritērijiem, kas tiek piemēroti zivsaimniecības un akvakultūras reģionu atlasē” (darbības programmas veidnes 5.1.2. punkts). Šīs prasības mērķis ir paskaidrot būtiskāko koncentrēšanās jomu Savienības 4.prioritātes īstenošanā, norādot, kuri reģioni Vadošās iestādes ieskatos ir piemērotākie sabiedrības virzītas vietējās attīstības (CLLD) īstenošanai un kādēļ.

Šīs Jautājumi sadaļas mērķis ir palīdzēt Vadošajai iestādei noteikt būtiskāko koncentrēšanās jomu un aprakstīt to darbības programmā. Tiek apskatīti šādi jautājumi:

- 1. ko darbības programmā būtu jāraksta par zivsaimniecības un akvakultūras reģionu atlasē kritērijiem?**
- 2. kādus kritērijus varētu izmantot?**
- 3. kādēļ darbības programmā nedrīkst norādīt konkrētu reģionu sarakstu?**
- 4. vai lielas ostas (vairāk nekā 150 000 iedzīvotāju) var tikt uzskatītas par piemērotām?**
- 5. kā varētu tikt ņemtas vērā reģionālas atšķirības?**
- 6. uz kādiem apsvērumiem vajadzētu balstīt kritērijus zivsaimniecības reģionu noteikšanai?**

1. Ko darbības programmā būtu jāraksta par zivsaimniecības un akvakultūras reģionu atlasē kritērijiem?

Saskaņā ar EJZF Regulu (3.2.5. pants) zivsaimniecības un akvakultūras reģions ir „apgabals, kurā ir jūras, upes vai ezera krasts, tostarp diķi vai upes baseins, kurā ir ievērojams zivsaimniecībā vai akvakultūrā nodarbināto personu īpatsvars, kurš ir funkcionāli vienots no ģeogrāfiskā, ekonomiskā un sociālā viedokļa un kuru par tādu atzinusi attiecīgā dalībvalsts”.

Vadošā iestāde principā varētu noteikt visus zivsaimniecības un akvakultūras reģionus kā piemērotus sabiedrības virzītai vietējai attīstībai, bet vairums Vadošo iestāžu koncentrē EJZF finansējumu uz reģioniem, kur sabiedrības virzīta vietējā attīstība sniegtu lielāko labumu zivsaimniecības kopienām, ņemot vērā grūtības, ar kurām šajos reģionos ir jāsaskaras, un to izaugsmes un darbavietu radīšanas potenciālu. Vadošajai iestādei darbības programmā jānorāda, kādi kritēriji tiks pielietoti, šīs politikas lēmuma pieņemšanā. Mērķis ir nevis iekļaut darbības programmā konkrētu reģionu sarakstu, jo konkrētu robežu noteikšanu vajadzētu atstāt vietējā līmeņa pārziņā (skat., tālāk tekstā), bet gan paskaidrot, kādi faktori tiks ņemti vērā, nosakot, vai konkrētais reģions ir piemērots sabiedrības virzītai vietējai attīstībai.

2. Kādus kritērijus varētu izmantot?

Reģionu izvēles kritēriji var iekļaut:

- › zivsaimniecības un akvakultūras nozares izmēra un nozīmes kritēriji (nodarbinātība, laivu un dīķu skaits un izmērs, zvejas raksturojums un veids, piestātnes/produkcijas apjoms, vērtība...);
- › reģionu raksturojoši kritēriji: piekraste, estuārs, upe vai ezers, aizsargātās teritorijas, maksimālie un minimālie populācijas apjomi, apdzīvotības blīvums, iedzīvotāju skaita samazināšanās, attāli reģioni;
- › kritēriji, kas saistīti ar intervences reģiona saistību ar citiem — iespēja, ka reģionus nošķir ezeri vai reģioni ir izkaisīti gar piekrasti, lielāku ostu un apdzīvotu vietu nodrošinājums (skat., tālāk tekstā).

Nosakot šos kritērijus, Vadošajai iestādei vajadzētu izmantot informāciju, kas sniegta konteksta indikatoros (praksība attiecas uz darbības programmas veidnes 2.2. punktu).

Piemērs: AK reģionu atlases kritēriju (2007.-2013. g.) skaitā ir:

- › zems apdzīvotības blīvums
- › panīkušas zvejas vietas
- › mazas zvejnieku kopienas
- › vismaz viena aktīva zvejas osta (Anglija)

3. Kādēļ darbības programmā nedrīkst norādīt konkrētu reģionu sarakstu?

Padomi, ko Komisija sniegusi par EJZF darbības programmas veidni, papildinot Īstenošanas regulu 771/2014, skaidri nosaka, ka Vadošajām iestādēm savā darbības programmā nebūtu jāiekļauj konkrētu reģionu saraksts. Kritēriju saraksts ir jāpielieto, lai noteiktu atbalsta sniegšanai piemērotu reģionu veidus, nevis ar mērķi lai norādīt konkrētus reģionus.

Sabiedrības virzītas vietējā attīstība, saskaņā ar tās definīciju, ir augšupvērst process, kura veiksmīgs rezultāts ir atkarīgs no kopēju mērķu virzītu vietēju iesaistīto pušu spējas veidot efektīvu savstarpējo sadarbību. Lai to paveiktu, nepieciešamas vietēja līmeņa pārrunas, lai nodrošinātu patiesu atdevi no galvenajām organizācijām un ieinteresētajām pusēm attiecīgajā teritorijā. Šo pārrunu rezultātā tiek noteiktas precīzas reģiona robežas. Piemēroto reģionu noteikšanas kritērijiem nevajadzētu censties jau iepriekš noteikt reģiona robežas vai rast mākslīgus risinājumus, kas var nebūt realizējami praksē.

4. Vai lielas ostas (vairāk nekā 150 000 iedzīvotāju) var tikt uzskatītas par piemērotām sabiedrības virzītai vietējai attīstībai?

Dažās valstīs lielākā nodarbinātība un augstākie darbavietu zaudēšanas rādītāji zivsaimniecības nozarē ir lielajās ostās. Ja Vadošā iestāde uzskata, ka sabiedrības virzīta vietējā attīstība varētu palīdzēt risināt problēmas šajos reģionos, tas ir pieļaujams. Taču šis izņēmums Komisijai ir jāapstiprina Partnerattiecību nolīgumā un jāpamato darbības programmā. Vadošajai iestādei jāpaskaidro arī metode, kas tiks izmantota, lai novērstu finansējuma izkaisīšanu, ja šāds liels reģions tiek atzīts par piemērotu.

5. Kā varētu tikt ņemtas vērā reģionālās atšķirības, nosakot kritērijus zivsaimniecības reģionu noteikšanai savā darbības programmā?

Grūtības, ar ko saskaras zivsaimniecības nozare un reģioni, valsts ietvaros var būt ievērojami atšķirīgas. Līdz ar to, reģionalizētā valstī, atsevišķi reģioni iespējams izvēlēties izmantot atšķirīgus kritērijus. Principā tas ir iespējams, ja vien šāda pieeja ir pamatota darbības programmā un šis sadaļas apjoms nepārsniedz 7 000 rakstu zīmes. Risinājums varētu būt darbības programmas pielikumā iekļaut tabulu, kurā izklāstīti vispārīgie un reģionu specifiskie kritēriji.

6. Uz kādiem apsvērumiem vajadzētu balstīt kritērijus zivsaimniecības reģionu noteikšanai?

Izstrādājot kritērijus piemēroto zivsaimniecības reģionu noteikšanai, Vadošajām iestādēm jāpatur prātā šādi jautājumi:

- › ko tiek mēģināts panākt ar sabiedrības virzītu vietējo attīstību zivsaimniecības reģionos un ko tiek plānots atbalstīt? Piemēram, vai galvenais mērķis ir atbalsts zivsaimniecības kopienām, vai arī tās ir tikai plašākas piekrastes attīstības būtisks elements? Vai atbalstīt ir plānots visu zivsaimniecību, vai tikai tās kopienas, kas saskaras ar vislielākajām grūtībām?
- › kāds ir Savienības 4. prioritātei pieejamais resursu apjoms, un cik FLAG grupām ir iespējams piešķirt finansējumu? Valstis ar ierobežotiem resursiem potenciālo reģionu finansēšanai varētu vēlēties izstrādāt specifiskākus reģionu atlases kritērijus.
- › kāda būs kritēriju ietekme uz dažādām zivsaimniecības kopienas daļām vai FLAG grupu darbību? Piemēram, kritēriji, kuru pamatā ir laivu skaits, var dot priekšroku maza apmēra zvejai; kritēriji, kuru pamatā ir piestātņu skaits, var dot priekšroku lielāka apjoma zvejai; iedzīvotāju skaita ierobežojumi var izslēgt no potenciālo reģionu saraksta lielās ostas, kurās ir lielākā nodarbinātība zivsaimniecības nozarē, vai nozīmīgākie zivsaimniecības produktu tirgi.

Redaktors: Eiropas Komisija, Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts, ģenerāldirektors.

Atruna: Kaut arī Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts ir atbildīgs par šā dokumenta vispārējo izveidi, tomēr tas nav atbildīgs par dokumenta saturu un negarantē datu precizitāti.